

5 клас

Тема уроку. Приголосні тверді та м'які, дзвінки й глухі.

Мета уроку: ознайомити із системою приголосних звуків на основі знань, одержаних у початкових класах; формувати вміння і навички характеризувати приголосні за ознакою твердості чи м'якості, формувати орфоепічні навички; виховувати шанобливе ставлення до історичних осіб.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань

Обладнання: підручник, мультимедійні засоби

Хід уроку

I. Перевірка домашнього завдання

Вийміть звук

Змінюється значення, тобто утворюється інше слово, й тоді, коли у слові випускається звук. «Вийміть» із кожного слова один звук так, щоб із решти вийшло інше слово.

Зразок. Петро - перо.

Рослина, бруква, маслюк, вільха, бур'ян, чвари, пліт, прісний.

Вправа

Запишіть слова, назвіть голосні і приголосні звуки.

Щука, бджола, яма, сіють, мідь, щавель, лють, б'ють, буря, гуля,

Бліц-опитування

Що є предметом вивчення фонетики?

Що вивчає графіка?

У чому полягає відмінність між звуком і буквою?

Як утворюються звуки людського мовлення?

II. Оголошення теми уроку і завдань, що стоять перед учнями. Мотивація навчальної діяльності.

«Мікрофон»

Висловіть власну думку про те, чого ви очікуєте від уроку (чого дізнаєтесь, чого навчитесь, що пригадаєте), виходячи з теми.

III. Вивчення нового матеріалу

Слово учителя

Приголосні звуки поділяються на тверді та м'які. Вони можуть утворювати пари. Вимова таких звуків відрізняється лише положенням язика в ротовій порожнині.

Робота з підручником.

Опрацювання теоретичного матеріалу на с.89-91

IV. Виконання вправ на закріплення.

Чим вони відрізняються?

Назвіть зображені предмети. Чим відрізняються їх назви?

Рис - рись, лук- люк, лан- лань

Виконання вправи 183

Фізкультхвилинка

Вправа

Запишіть слова, однією рисою підкресліть тверді приголосні, двома - м'які.

Виділені слова запишіть фонетичною транскрипцією.

Дзвінкий, галузь, русявий, вівці, *в'ється*, діти, мідь, зілля, *сіль*, гіркий, свято, життя, калачі, гіркі, похід, цвях, *роздоріжжя*.

Творчий диктант

Доповніть прислів'я. Чим позначається м'якість приголосних на письмі?

1. Не всяк, хто читає, ... 2. Мудрим ніхто не вродився, 3. Не побігаєш -
4. Не бійся, коли не знаєш, 5. Наука в ліс не веде, 6. Учитись - однаково,
що гребти проти течії,

Довідка. 1. ... в читанні силу знає. 2. ...а навчився. 3. ... не пообідаєш. 4. ...
страшно, коли знати не хочеться. 5. ...аз лісу виводить. 6. ... тільки перестав —
і тебе понесло назад.

«Пом'якшіть»

Замінивши твердий приголосний на м'який, утворіть від поданих інші
слова або форми слів. З двома словами складіть речення із звертаннями.

Борис, лак, раба, галка, перелаз, рад, суди, турки, кін, завод, зелен.

Бінарний диктант

Запишіть. У виділених словах вкажіть приголосні тверді і м'які.

Продemonструйте вміння орієнтуватися у вивченому матеріалі з української
літератури.

І **всю** свою увагу Ярослав звернув на лад. І незабаром Україна **зацвіла**, як
пишний сад. І незабаром знову люди **багатіти** почали, і **Дніпром** човни чужинців
знову в Київ пошили. Так живий, **шумливий** Київ Царгородом другим став. Як
про друга, як про сина дбав про його Ярослав. (*Олександр Олесь «Ярослав
Мудрий»*).

Чим приваблює вас постать Ярослава Мудрого?

V. Систематизація й узагальнення знань, умінь і навичок

Розшукайте

У кожній групі знайдіть слово, у складі якого є тільки м'які приголосні.

1. День, дія, мрія. 2. їжак, лілія, синіють. 3. Ніч, похід, їдь. 4. Людяні, мінери,
пам'ять. 5. Світ, сіяє, свято. 6. Лілія, сім'я, район.
(Дія. Лілія. Їдь. Людяні. Сіяє. Лілія).

У кожній групі виділіть слово, утворене тільки голосними і твердими
приголосними.

1. Море, спокій, синє. 2. Читає, будують, господар. 3. Поле, урожай, зелений.
4. Їм'я, людина, тиша. 5. П'ятсот, трава, щирість. 6. Криниця, лісовий, вершина.
(Море. Господар. Поле. Тиша. Трава. Вершина).

VI. Підсумок уроку

«Мікрофон»

Звук — це-

Звуків в українській мові...

Голосних звуків ...

Приголосних ...

М'яких приголосних в українській мові...

VII. Домашнє завдання

§ 24, вправа 188(1, II)